

Pla d'Acció d'Energia Sostenible del municipi de **Binissalem**

Document III: **Annexos**

**Govern
de les Illes Balears**

Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació

AJUNTAMENT DE
BINISSALEM
B A L E A R S

Octubre 2011

Pla d'Acció d' Energia Sostenible del municipi de Binissalem

El Pacte de Batles compromet als municipis adherits a aconseguir els objectius comunitaris de reducció de les emissions de gasos d'efecte hivernacle mitjançant actuacions relacionades amb l'eficiència energètica i les fonts d'energies renovables.

Per assolir aquests objectius s'ha redactat el present Pla d'Acció d'Energia Sostenible.

Equip Redactor:

Ecotècnics, Empresa consultora

Xènia Illas i Linares, Llicenciada en Ciències Ambientals.

Elisabeth del Valle i Rodríguez, Llicenciada en Ciències Ambientals.

Olga Freixa i Bódalo, Llicenciada en Ciències Ambientals.

Ajuntament de Binissalem

José Fernández, Regidor d'Urbanisme.

Javier Negre, Regidor de Medi Ambient.

Sara Vallecillo, AODL de l'Ajuntament de Binissalem.

Direcció General d'Energia

Carlos Gil, Director Facultatiu.

Índex

1.- Annexos	4
1.1.- <i>Annex 1: Taules resum .....</i>	6
1.1.1.- Equipaments i instal·lacions municipals	6
1.1.2.- Enllumenat públic	10
1.1.3.- Flota de vehicles (municipals i serveis externalitzats)	11
1.2.- <i>Annex 2: Actes de les comissions tècniques de seguiment.....</i>	12
1.2.1.- Primera Comissió tècnica de seguiment	12
1.2.2.- Segona Comissió tècnica de seguiment	15
1.2.3.- Tercera Comissió tècnica de seguiment	17
1.3.- <i>Annex 3: Documents de participació.....</i>	19
1.3.1.- Notícia web adreçada a la població	19
1.3.2.- Notícia a la revista municipal	20
1.3.3.- Enquesta de participació ciutadana	21
1.4.- <i>Annex 4: Fonts d'informació.....</i>	22
1.5.- <i>Annex 5: Fotografies.....</i>	23
1.6.- <i>Annex 6: Visites d'avaluació energètica dels equipaments municipals.....</i>	23

1.- Annexos

Aquest apartat conté cinc annexos.

Annex 1

Conté les taules resum dels documents excels que contenen les dades de la despesa energètica i el càlcul d'emissions dels equipaments municipals, l'enllumenat públic i la flota de vehicles municipals i la de serveis externalitzats.

Els documents Excel complets es troben en els annexos de la còpia en CD. També s'hi inclou el full de càlcul dels indicadors de seguiments presents en el Pla de Seguiment del PAES (apartats 7.3.1, 7.3.2 i 7.4).

Annex 2

Inclou les actes de les comissions tècniques de seguiment.

Annex 3

Conté els documents generats amb la participació ciutadana.

Annex 4

Inclou el llistat amb les fonts d'informació consultades per a la redacció del PAES.

Annex 5

Conté les fotografies realitzades durant el projecte, només en l'annex en digital.

Annex 6

Inclou les avaluacions energètiques realitzades en els deu equipaments triats per la comissió tècnica de seguiment del PAES, en el municipi de Binissalem.

Aquest annex s'inclou només en el format digital, ja que també estan incloses dins l'apartat d'equipaments del PAES.

Concretament les avaluacions són de:

- Biblioteca
- Can Gelabert
- Centre de dia
- CEPA i Mancomunitat Es Raiguer

- Club de la Tercera Edat
- Es punt Verd
- Escola Robines
- Escoleta
- Zona esportiva

També s'inclou un document d'anàlisi general sobre les característiques del nou CEIP Binissalem a petició de l'Ajuntament.

1.1.- Annex 1: Taules resum

1.1.1.- Equipaments i instal·lacions municipals

EQUIPAMENTS MUNICIPALS RESUM

	2005	2010
Nombre de centres administratius i oficines	2	2
Nombre de centres educatius	3	3
Nombre d'equipaments esportius	1	1
Nombre de centres socio-culturals, cívics i biblioteques	6	6
Nombre de serveis socials	3	2
Nombre d'equipaments seguretat ciutadana	2	2
Nombre d'altres	6	4
Nombre de bombes d'aigua	2	2
Total	25	22

Consum energètic per fonts

	2005					2010				
	Consum total	Unitats de consum	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.	Consum total	Unitats de consum	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.
Electricitat	773.085	kWh	773.085,00	96.264,10	643,94	434.506	kWh	434.506,33	105.412	369,33
Gas propà	1.400	kg	18.046,00	1.494	4,17	2.465	kg	31.773,85	3.051	7,34
Gas-oil	5.599	litres	54.702,23	4.328	14,61	10.300	litres	100.631,00	8.539	26,87
Gas butà										

Consum elèctric per tipus d'equipaments

	2005			2010		
	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.	Consum total	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.
Administració i oficines	32.853	3.210,99	27,36	16.032	3.468,87	13,63
Educació	61.202	7.816,29	50,98	52.040	13.033,44	44,23
Equipaments esportius	89.585	13.022,07	74,62	68.317	17.250,20	58,07
Centres culturals, biblioteques	129.580	18.785,26	107,93	79.104	18.237,79	67,24
Serveis socials	131.873	17.065	109,84	30.603	6.193	26,01
Seguretat ciutadana	14.908	2.489	12,42	22.142	4.267	18,82
Altres (mercats, cementiris...)	110.142	13.730	91,74	82.904	13.152	70,47
Bombeig d'aigua	202.942	20.145,48	169,04	83.365	29.809,71	70,86

Consum de gas propà per tipus d'equipaments

	2005				2010			
	Consum total (kg)	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.	Consum total	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.
Administració i oficines								
Educació	1.400	18.046,00	1.493,60	4,17	1.750	22.557,50	2.374	5,21
Equipaments esportius					525	6.767,25	677	1,56
Centres culturals, biblioteques								
Serveis socials					715	9.216,35	677,03	2,13
Seguretat ciutadana								
Altres (mercats, cementiris...)								

Consum de gasoil per tipus d'equipaments

	2005				2010			
	Consum total (l)	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.	Consum total	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO ₂ eq.
Administració i oficines					3.800	37.126,00	3.104	9,91
Educació	4.599	44.932,23	3.628	12,00	3.000	29.310,00	2.565	7,83
Equipaments esportius								
Centres culturals, biblioteques	1.000	9.770,00	700	2,61	3.500	34.195,00	2.870	9,13
Serveis socials								
Seguretat ciutadana								
Altres (mercats, cementiris...)								

Consum TOTAL per tipus d'equipaments

	2005			2010		
	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO2 eq.	Consum total (kWh)	Cost total (€)	Tn CO2 eq.
Administració i oficines	32.853	3.211	27,36	53.158,00	6.572,86	23,54
Educació	124.180	12.938	67,14	103.907,13	17.972,49	57,27
Equipaments esportius	89.585	13.022	74,62	75.083,98	17.927,15	59,63
Centres culturals, biblioteques	139.350	19.485	110,54	113.298,97	21.107,79	76,37
Serveis socials	131.873	17.065	109,84	30.603,00	6.908,01	28,14
Seguretat ciutadana	14.908	2.489	12,42	22.142,00	4.266,84	18,82
Altres (mercats, cementiris...)	110.142	13.730	91,74	82.904,00	13.152,20	70,47
Bombeig d'aigua	202.942	20.145	169,04	83.365,00	29.809,71	70,86
TOTAL	845.833	102.085	662,72	564.462	117.717	405,10

1.1.2.- Enllumenat públic

ENLLUMENAT PÚBLIC

RESUM

	2007	2010
Nombre de quadres	13	16
Nombre de punts de llum	473	668
Làmpada majoritària	VSAP	VSAP
%		
Consum total (kWh)	249.356	314.596
Cost total (€)	21.370	42.025
Consum reactiva (kVArh)	51.815	0
Tn CO2 eq	208,44	267,41

1.1.3.- Flota de vehicles (municipals i serveis externalitzats)

VEHICLES MUNICIPALS I CONTRACTES

RESUM

Vehicles municipals

	2005	2010
Nombre	10	11
Consum (l)	11.586,17	13.724,69
Cost (€)	10.392,79	13.774,98
kWh gasoil	117.720,18	123.656,50

Vehicles municipals

	2005	2010
kWh benzina	-	14.458,39
kWh total	117.720,18	138.114,90
t CO2 gasoil	31,43	33,02
t CO2 benzina	-	3,60
t CO2 eq total	31,43	36,62

Vehicles contracta residus

	2006	2010
Nombre	7	11
Consum (l)	35.994,59	56.562,94
Cost (€)	0,00	56.110,44
kWh gasoil	365.719,62	574.702,39

Vehicles contracta residus

	2006	2010
t CO2 eq	97,65	153,45

1.2.- Annex 2: Actes de les comissions tècniques de seguiment

1.2.1.- Primera Comissió tècnica de seguiment

PLA D'ACCIÓ LOCAL PER L'ENERGIA SOSTENIBLE

1a COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGUIMENT

ACTA DE REUNIÓ

Data i hora: 17.05.2011 a les 10.00h.

Lloc: Ajuntament de Binissalem

Assistents:

Ajuntament de Binissalem : José Fernández i Sara Vallecillo, s'excusa Javier Negre.

Direcció General d'Energia: Carlos Gil.

Ecotècnics: Xènia Illas i Olga Freixa.

Temes tractats i acords presos

1. Presentació dels assistents i recollida de dades dels membres de la Comissió Tècnica de Seguiment.

Es constitueix la Comissió Tècnica de Seguiment del PAES. Els membres d'aquesta comissió i les seves dades es recullen en la taula adjunta.

Nom	Càrrec	Contacte
José Fernández	Regidor d'Urbanisme	jfernandez@ajbinissalem.net 971 88 65 58 / 671 585 405
Javier Negre	Regidor de Medi Ambient	jnegre@ajbinissalem.net 971 88 65 58 / 697 918 690
Sara Vallecillo	AODL Binissalem	aodl@ajbinissalem.net 971 88 65 58
Carlos Gil	Representant de la Direcció General d'Energia	cgil@energia.caib.es 971 78 40 29
Xènia Illas	Ecotècnics	xenia.illas@ecotecnics.cat 972 35 59 86 // 663 927 672
Olga Freixa	Ecotècnics	ofreixa@ecotecnics.cat 972 35 59 86 // 617 869 726

2. Introducció, terminis i recollida d'informació del PAES.

Binissalem va signar el Pacte dels Batles el 21 de febrer del 2011 i té fins el febrer del 2012 per a presentar el PAES. Tot i així la subvenció atorgada per la Direcció General d'Energia estableix com a termini màxim el 31 d'octubre de 2011. Per tal de complir

amb els terminis i que es pugui aprovar per Ple abans de finals d'octubre el compromís d'entrega s'estableix com a màxim el dia 15 d'octubre de 2011.

El cronograma del projecte és el següent:

	Mes											
Accions	Maig	Juny	Juliol	Agost	Set.	Oct.						
Constitució 1era CTS												
Comissió tècnica												
Sol·licitud de dades												
Recopilació de dades												
Visites a 10 equipaments municipals												
Inventari d'emissions												
Diagnosi i proposta d'accions												
Validació, discussió i priorització de les accions												
Presentació i entrega del document final												

És important destacar que el compliment d'aquest cronograma està subjecte a la informació que ha de proporcionar l'Ajuntament.

Degut a les reformes actuals en l'edifici de l'Ajuntament, i al fet que el consistori està en una casa de lloguer, es manifesta la dificultat de recopilar les dades de l'any 2005 i s'acorda tractar 2007 i 2010 i aproximar les dades del 2005 a partir d'aquestes.

Pel que fa a la informació necessària i de partida dels treballs, es concreta:

1. Binissalem està en procés de redacció del pla d'acció de l'Agenda 21, tot i que fa temps que el procés està parat.
2. L'aigua prové en part de dos pous de 1.400 m³ cada un i part (600 m³) d'una canonada que passa pel municipi. Binissalem té EDAR pròpia.
3. Els residus es recullen porta a porta des de l'any 2006, abans es feia per contenidor. Hi ha un Punt Verd que funciona àmpliament. El rebuig s'incinera.

4. Pel que fa al sector industrial, hi ha alguna empresa amb molt pes, però no se sap com quantificar-ho, s'acorda parlar amb l'enginyer Andreu Moià, ampli coneixedor del municipi, per trobar una solució conjunta.

Es fa un repàs de la informació que serà necessària per iniciar els treballs (resum Ecotècnics).

L'Ajuntament fa entrega de les factures d'equipaments i enllumenat públic de l'any 2007 i part del 2010. També entrega un cd amb informació diversa sobre els punts de llum, consums d'aigua i d'altres.

3. Contingut del PAES

El PAES inclourà un document d'avaluació d'emissions, una diagnosi, un pla d'acció i una estratègia de participació ciutadana.

A més a més inclou també 10 visites d'avaluació energètica a 10 equipaments municipals. Es fa una tria dels equipaments i s'acorda visitar:

Can Gelabert, Centre de dia, Escola Robines, Institut, Escoleta, Es punt verd, Camp de futbol i Poliesportiu, CEPA Mancomunitat des Raiguer, Biblioteca (tot i estar inclosa dins Can Gelabert) i queda un equipament per decidir que es farà en funció dels consums d'aquests.

Les visites als equipaments es faran amb membres de la brigada municipal, es facilita el seu contacte.

4. Participació ciutadana

De cara a la ciutadania es planteja una estratègia de comunicació i participació a través de notícies a la pàgina web de l'Ajuntament (Ecotècnics enviarà una mostra per correu-e) o de repartiment d'enquestes.

A més a més serà necessària una participació a nivell intern amb tots els treballadors municipals i polítics. S'acorda parlar-ne més endavant, però es farà quan es tingui completa l'Avaluació d'Emissions i una primera pluja d'idees d'accions. Es proposa fer-ho la primera setmana de setembre, coincidint també amb una reunió de comunicació a la ciutadania (millor celebrar-la un dijous a les 19.30).

Ecotècnics demana que s'envii un correu als treballadors municipals perquè estiguin al cas de la redacció del PAES.

Ecotècnics enviarà un model de correu, un model de notícia per publicar a la web municipal i un model d'enquesta.

5. Precs i preguntes

Carlos Gil demana per la previsió de creixement que té el municipi, José Fernández diu que el creixement ve determinat per l'adaptació que s'ha de fer de les NNSS al pla territorial, i que la seva intenció és un creixement mínim (amb una previsió de 10.500 habitants per l'any 2018).

Per últim s'acorda realitzar la propera comissió de seguiment a finals de juny a l'Ajuntament de Binissalem. Els propers dies es concretarà la reunió.

1.2.2.- Segona Comissió tècnica de seguiment

PLA D'ACCIÓ LOCAL PER L'ENERGIA SOSTENIBLE

Zona COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGUIMENT

ACTA DE REUNIÓ

Data i hora: 28.06.2011 a les 10.00h.

Lloc: Ajuntament de Binissalem

Assistents:

Ajuntament de Binissalem : José Fernández, Javier Negre i Sara Vallecillo.

Direcció General d'Energia: Carlos Gil.

Ecotècnics: Xènia Illas i Elisabet del Valle.

Temes tractats i acords presos

1. Estat dels treballs i estat de la recollida de dades.

Ecotècnics comenta l'estat actual dels treballs i quines dades manquen.

S'explica que la reunió amb n'Andreu Moià va ser molt positiva i ens va facilitar informació i documentació d'enllumenat públic, equipaments, instal·lació de fotovoltaiques, de consum d'aigua...i s'integrarà tot el que sigui necessari al PAES.

Es resolen diversos dubtes referents a enllumenat públic, a equipaments municipals, residus i aigua. També es presenten les dades de consum dels equipaments per l'any 2007 i 2010 per determinar si hi ha hagut alguna reforma o canvi que pugui explicar l'augment o disminució de consum.

Ecotècnics proposa tractar les dades del 2007 com si fossin del 2005 per evitar problemes en el tractament d'aquestes sobretot en el cas dels equipaments. S'accepta.

Hi ha certa dificultat en trobar les dades d'usuaris i superfícies dels equipaments. Ecotècnics presentarà un resum del que té, i l'ajuntament el completarà.

En relació a les dades que cal incloure en l'eina d'inventari d'emissions de l'eina de la Conselleria de Medi Ambient i Mobilitat, es manifesta la dificultat d'aconseguir-ne les dades. Ecotècnics consultarà al departament d'agricultura i també farà un llistat per passar a s'Ajuntament per tal que també en faci recerca.

2. Avaluacions energètiques realitzades i pendents de realitzar.

S'han fet les visites a: Can Gelabert, Biblioteca, 3era edat, s'Escoleta i es Punt Verd.

Es comenta que l'Institut és pagat per la Conselleria, i per tant no entra dins les 10 avaluacions previstes. En el seu lloc es visitarà el local de l'associació de la segona edat.

Des de s'Ajuntament manifesten la seva preocupació per el sistema de funcionament de la climatització del nou CEIP Binissalem. Ecotècnics acorda, que tot i ser un edifici recent del que no té factures, farà una visita per veure si es poden proposar millores.

Les visites pendents es realitzaran entre el dia 28 i 29 de juny.

3. Discussió de la proposta d'estratègia de participació ciutadana.

S'Ajuntament està pendent de l'actualització i renovació de la pàgina web per tal de penjar-hi una notícia sobre la realització del PAES i del que és el Pacte dels Batles, i enviar un correu-e als treballadors municipals per tal que n'estiguin assabentats. Quan ho facin n'enviaran còpia a Ecotècnics.

Es valida l'enquesta sobre hàbits energètics que es presentarà a la població, s'Ajuntament presenta algunes modificacions que s'accepten, i es compromet a fer-ne difusió mitjançant un bustiatge, penjar-ho a la web i repartir-ho en es punt verd. La recollida d'aquestes enquestes es farà a s'Ajuntament, es punt verd, sa Biblioteca, Oficina de Turisme i Oficines de la Policia Local. El termini màxim serà el 22 de juliol. A partir d'aleshores s'Ajuntament en farà el buidatge i l'enviarà a Ecotècnics.

S'acorda que l'enquesta es difondrà en català i castellà.

Pel que fa a la reunió de prioritització d'accions i de presentació del projecte a la ciutadania, s'acorda que:

1) La reunió de priorització es realitzarà el dijous 1 de setembre a les 10.30 a s'Ajuntament, coincidint amb la propera comissió tècnica de seguiment. Es convidarà a n'Andreu Moià, en Rafel Navarro i en Guillermo Rosselló.

2) La reunió de presentació a la ciutadania es realitzarà el dijous 1 de setembre a les 20.00 a la Sala de Plens del nou Ajuntament.

4. Precs i Preguntes

En relació a les accions de l'A21 que es puguin incloure en el PAES, s'Ajuntament comenta que dijous dia 30 de juny hi ha una reunió al respecte i després es comunicarà a Ecotècnics el llistat d'accions pendents, realitzades i en procés.

Per últim s'acorda que al voltant del 20 de juliol s'enviarà el document d'avaluació d'emissions per validar (mancarà la part de s'Ajuntament si no s'han resolt tots els dubtes). A mitjans d'agost s'entregaran les fitxes resultants de les visites als equipaments per a la seva revisió, així com una pluja d'idees d'accions que es podrà modificar/ampliar per tancar a finals d'agost la llista definitiva que es discutirà el setembre.

Per últim s'acorda realitzar la propera comissió de seguiment dijous 1 de setembre de 2011 a les 10.30 a s'Ajuntament de Binissalem.

1.2.3.- Tercera Comissió tècnica de seguiment

PLA D'ACCIÓ LOCAL PER L'ENERGIA SOSTENIBLE

3a COMISSIÓ TÈCNICA DE SEGUIMENT

ACTA DE REUNIÓ

Data i hora: 01.09.2011 a les 10.30h.

Lloc: Ajuntament de Binissalem

Assistents:

Ajuntament de Binissalem : José Fernández, Javier Negre i Sara Vallecillo.

Direcció General d'Energia: Carlos Gil.

Ecotècnics: Xènia Illas i Elisabeth del Valle.

Temes tractats i acords presos

1. Estat dels treballs.

S'informa a s'Ajuntament dels documents acabats fins a la data: Antecedents, Introducció, Inventari d'emissions, Diagnosi, Pla d'Acció (primera versió) i Pla de Participació (resultats).

S'enumeren els documents pendents: Pla de Seguiment, Document de Síntesi i SEAP on line. Pel tema dels codis per entrar les dades on line es comenta que s'han de buscar que la secretària els tingui i en cas contrari tornar-los a sol·licitar a través d'en Carlos Gil.

Es comenten les darreres modificacions i incorporacions i s'accepten totes les propostes.

S'informa de la dificultat d'obtenir totes les dades necessàries per omplir l'inventari de CO₂ (eina de la conselleria). En Carlos accedeix a que s'omplin el màxim de dades possibles i s'entregui el màxim de completa amb el que es pugui obtenir.

S'acorda la data de lliurament del projecte el dia 15 d'octubre, una còpia a la Conselleria i una altra a l'Ajuntament, i l'enviament de la factura a nom del propi Ajuntament. Es recorda que el procediment a seguir un cop es rebi tota la documentació, és aprovar-ho per Ple i, posteriorment, enviar el SEAP online (prèviament completat per Ecotècnics). L'Ajuntament planteja presentar la documentació a l'oposició per la Comissió Informativa del 21 d'octubre i presentar-ho al Ple del 2 de novembre.

2. Valoració dels documents entregats.

Les valoracions obtingudes fins el moment han estat enviades per na Sara que també comenta el fet que l'apartat de la Diagnosi "*4.3. Anàlisi de la gestió energètica de l'Ajuntament*" ha d'especificar que malgrat no hi ha un responsable municipal d'aquesta gestió sí s'han anat realitzant millores contínues de l'eficiència energètica i que es pot atribuir a en Rafel com a persona que coordina tots els aspectes energètics. S'acorda que s'enviarà un email a Ecotècnics amb les millores que s'han fet últimament per tal que es puguin incorporar al document.

3. Estratègia de participació ciutadana: Resultats enquesta i sessió de participació amb la població

Es citen alguns resultats de l'enquesta i es presenten alguns dubtes que es resolen.

La sessió de priorització d'accions amb responsables i tècnics es durà a terme a continuació i a la tarda amb la ciutadania. S'informa com es desenvoluparà la trobada i dels àmbits que es treballaran.

4. Precs i Preguntes

No es dona el cas.

1.3.- Annex 3: Documents de participació

1.3.1.- Notícia web adreçada a la població

Govern de les Illes Balears Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Occupació Direcció General d'Indústria i Energia	AJUNTAMENT DE BINISSALEM B A L E A R S	Pacto de los Alcaldes Por una energía sostenible local
SUSTAINABLE ENERGY IN THE AJUNTAMENT DE BINISSALEM		
Govern de les Illes Balears Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Occupació Direcció General d'Indústria i Energia	AJUNTAMENT DE BINISSALEM B A L E A R S	Pacto de los Alcaldes Por una energía sostenible local
ENERGÍA SOSTENIBLE EN EL AYUNTAMIENTO DE BINISSALEM		
Govern de les Illes Balears Vicepresidència Econòmica, de Promoció Empresarial i d'Occupació Direcció General d'Indústria i Energia	AJUNTAMENT DE BINISSALEM B A L E A R S	Pacto de los Alcaldes Por una energía sostenible local
ENERGIA SOSTENIBLE A L'AJUNTAMENT DE BINISSALEM		
Binissalem, des del 21 de febrer de 2011, és un dels més de 2.700 municipis europeus que ha signat el "Pacte de Batles i Batlesses".		
Aquest Pacte és una iniciativa europea, impulsada a		

1.3.2.- Notícia a la revista municipal

LOCAL

**Pla d'Acció Municipal
d'Energia Sostenible (PAES)**

Des del 21 de febrer de 2011, Binissalem és un dels més de 2.700 municipis europeus que ha signat el "Pacte de Bales i Balleasses".

Aquest Pacte és una iniciativa europea, impulsada a les Balears per la Direcció General d'Energia, que comporta el compromís de reduir, abans de l'any 2020, un mínim del 20% dels gasos d'efecte hivernacle en relació a les emissions del municipi de l'any 2005 i fer que almanco el 20% de l'energia utilitzada a Binissalem provengui de fonts renovables.

Per tal d'assolir aquest objectiu, des de l'Ajuntament i amb el suport de la Direcció General d'Energia s'està redactant **Pla d'Acció d'Energia Sostenible (PAES)**.

Aquest Pla fa una avaluació d'emissions del municipi per als anys 2005 i 2010, i una diagnosi per tal d'aplicar determinades accions i així assolir els objectius del "Pacte de Bales i Balleasses".

Les accions se centraran, principalment, en l'àmbit energètic dels equipaments municipals i l'enllumenat públic, la mobilitat, la gestió de residus i de l'aigua.

Però també caldrà tenir en compte l'àmbit domèstic, i és per això que millorar l'eficiència energètica dels electrodomèstics, revisar els tancaments de la casa per evitar pèrdues d'energia, usar més el transport públic, reduir els residus que es generen i estalviar aigua són algunes de les accions que, des de cada llar, es poden tenir en compte per tal de disminuir el consum energètic del municipi.

Està clar que la reducció dels gasos hivernacle és responsabilitat de tots, i per això, des dels ajuntaments es pretén fomentar la col·laboració dels ciutadans per a poder fer els municipis més sostenibles.

La redacció del Pla té una durada aproximada d'uns 6 mesos, i al llarg d'aquest procés, des de l'Àrea Municipal de Medi Ambient, s'anirà informant de l'estat del projecte.

Dades sobre el Pla d'Acció

- Dades d'emissions a nivell de tot el municipi entre 2003 i 2007, tenint en compte el sector serveis, domèstic, transport, residus i aigua (que són els que es consideren en l'àmbit d'aplicació del PAES, excloent el sector primari i l'industrial):

Emissió de gasos d'efecte hivernacle (GEH): 36.673 tones equivalents de CO₂ (t CO₂ eq) al 2003 i 49.914 t CO₂ equivalents al 2007.

Tot i que la població també ha augmentat en el municipi, les emissions per càpita també són majors d'any en any. L'augment d'emissions de GEH es deu, en part, a l'augment del consum energètic, però també a l'augment de la producció de residus i del consum d'aigua.

Com que El Pacte de Bales i Balleasses suposa la reducció del 20% de les emissions associades a l'àmbit PAES de l'any 2005 (amb un total de 42.330,50 t CO₂eq), el compromís de reducció se situa en 8.466,10 tCO₂eq.

- Dades d'emissions a nivell de l'Ajuntament, on s'inclouen equipaments municipals, enllumenat públic, flota de vehicles municipals entre els anys 2005 i 2010:

La font energètica més utilitzada als equipaments municipals és l'energia elèctrica seguda del gasoil. En relació al consum d'energia elèctrica, separada per cada equipament, al 2010 el bombeig d'aigua d'abastiment representa gairebé un 30% del total de l'electricitat consumida, seguit dels polieports amb un 14% del consum total.

En conjunt, els equipaments municipals, entre 2005 i 2010, han disminuït les emissions de gasos d'efecte hivernacle a l'atmosfera en unes 250 tCO₂eq. Per contra, en relació a l'enllumenat públic les emissions han augmentat com a conseqüència d'un major consum.

Entre les diferents mesures que s'adoptaran per tal d'aconseguir l'objectiu de reducció d'un 20% de les emissions de GEH abans del 2020 es tendran com a objectius generals:

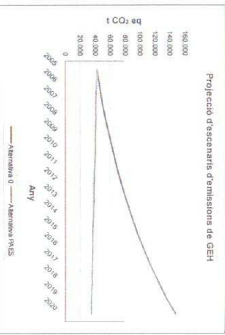
- L'optimització i reducció del consum energètic actual dels equipaments municipals i enllumenat.

- La reducció dels residus generats i dels consum d'aigua.

- Augment de la separació dels residus en origen.

En la figura adjunta es mostra gràficament una projecció d'escenaris d'emissions de GEH entre el 2005 (any de referència del PAES) i el 2010 al municipi de Binissalem. Aquest gràfic dona a entendre que, de seguir amb la tendència actual d'emissions de GEH, l'any 2020 s'augmentarien un 71,36% les emeses durant el 2005.

(el Pla d'Acció definitiu estarà finalitzat el 31 d'octubre.)

**Agent d'Ocupació i
Desenvolupament Local**

A través de la figura de l'Agent d'Ocupació i Desenvolupament Local (AODL), l'Ajuntament de Binissalem ofereix un servei d'informació i suport per a potenciar el desenvolupament sostenible del municipi mitjançant les següents iniciatives:

- Suport als nous emprendors: assessorament sobre la viabilitat del projecte empresarial, ajuda amb l'elaboració del pla d'empresa i informació sobre subvencions.
- Suport a empreses: informació sobre recursos per a la promoció econòmica i assessorament en la tramitació de subvencions
- Suport a les associacions i particulars per a la sol·licitud de subvencions en relació a la sostenibilitat i el medi ambient.

Per a més informació podeu es pot contactar amb l'AODL a través del correu electrònic:

aodl@ajbinissalem.net
o bé, demanant cita prèvia al 971 886 558

agost 2011 < 10 > arròs amb salsa

1.3.3.- Enquesta de participació ciutadana

Pacto de los Alcaldes
Ayuntamiento de BINISSALEM

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació
Direcció General d'Indústria i Energia

Binissalem és un dels més de 2.700 municipis europeus que ha signat el Pacte de Alcaldes i Alcaldesses. Aquest Pacte és una iniciativa europea, impulsada en les Illes Balears per la Direcció General d'Energia, que comporta el compromís de reduir abans del 2020, un mínim del 20% dels gasos d'efecte hivernacle en relació a les emissions del municipi de l'any 2005 i fer que almenys el 20% de l'energia utilitzada al municipi provingui de fonts renovables.

Per tal de saber els hàbits energètics dels habitants de Binissalem us demanem si ens podeu omplir aquesta ràpida enquesta i retornar-la abans del 29 de juliol a l'Ajuntament, Biblioteca, Oficina de Turisme, Policia Local o El Punt Verd.

Moltes gràcies per participar-hi!
La vostra col·laboració és molt important!

Pacto de los Alcaldes
Ayuntamiento de BINISSALEM

Govern de les Illes Balears
Vicepresidència Econòmica,
de Promoció Empresarial i d'Ocupació
Direcció General d'Indústria i Energia

Binissalem es uno de los más de 2.700 municipios europeos que ha firmado el Pacto de Alcaldes y Alcaldesas. Este Pacto es una iniciativa europea, impulsada en las Illes Balears por la Dirección General de Energía, que comporta el compromiso de reducir antes del año 2020, un mínimo del 20% de los gases de efecto invernadero en relación a las emisiones del municipio del año 2005 y hacer que al menos el 20% de la energía utilizada al municipio provenga de fuentes renovables.

Para conocer los hábitos energéticos de los habitantes de Binissalem os pedimos si nos podéis rellenar esta rápida encuesta y devolverla antes del 29 de julio al Ayuntamiento, Biblioteca, Oficina de Turismo, Policía Local o El Punto Verde.

¡Muchas gracias por participar!
¡Vuestra colaboración es muy importante!

HÀBITS ENERGÈTICS DELS BINISSALEMERS I BINISSALEMERES
Nombre al respondre aquesta enquesta per família

1. Viu/a en... (marqueu amb una creu)
Núcl. urbà ☐ Urbà ☐ Urbà i rural ☐ Rural ☐

2. Quants membres té la vostra unitat familiar?

3. Marqueu les accions que feu habitualment relacionades amb el consum energètic.

	Mai	A vegades	Sovint	Sempre
Utilitzo bombetes de baix consum.				
Tancava els llums quan són innecessaris.				
Poc uso els electrodomèstics (rentadora, rentaplats...) només quan la càrrega és plena.				
Utilitzo aïllament.				
Teniu en compte la classificació energètica dels electrodomèstics quan els compreu.				
Reguleu el termosttat de la calefacció (a condició) (20°C a l'hivern i 25°C a l'estiu).				
Utilitzo mesures d'estalvi d'aigua (cistella/inductor a les aigües, dutxes desdoblades).				
Compru productes respectuosos amb el medi ambient i/o amb poca embalatge.				

4. Feu alguna altra cosa per estalviar energia que no s'hagi mencionat? Quina?

5. Quina font energètica utilitzau a casa en cada cas?

	Calefacció	Cuina	Aire condicional	Aigua Calenta
Electricitat				
Gas natural				
Gasoil				
Energia solar				
Altres				

HÁBITOS ENERGÉTICOS DE LOS BINISSALEMERS Y BINISSALEMERES
Solo hacer falta responder una encuesta por familia

1. Vives en... (marcad la casella corresponent amb una creu)
Núcleo urbano ☐ Urbano ☐ Urbano y rural ☐ Rural ☐

2. ¿Cuántos miembros tiene vuestra unidad familiar?

3. Marcad las acciones que hacéis habitualmente relacionadas con el consumo energético.

	Nunca	A veces	A menudo	Siempre
Utilizo bombillas de bajo consumo.				
Apago los luces cuando son innecesarias.				
Poco uso los electrodomésticos (lavadora, lavavajillas...) sólo cuando la carga está llena.				
Utilizo aislamiento.				
Tenéis en cuenta la clasificación energética de los electrodomésticos cuando los compráis.				
Reguláis el termostato de la calefacción (acondicionado) (20°C en invierno y 25°C en verano).				
Utilizáis medidas de ahorro de agua (cisternas/inductores en los grifos, duchas desdobladas).				
Compráis productos respetuosos con el medio ambiente y/o con poca embalaje.				

4. ¿Hacéis alguna otra cosa para ahorrar energía que no se haya mencionado? ¿Qué?

5. ¿Qué fuente energética utilizáis en casa para cada caso?

	Calefacción	Cocina	Aire acondicionado	Aguas Calientes
Electricidad				
Gas natural				
Gasoil				
Energía solar				
Otras				

6. ¿Cómo os desplazáis para hacer vuestras actividades diarias? Marcad tantas opciones como sea necesario.

	A peu	Bicicleta	Ciclomotor o motociqueta	Coche	Taxi	Bus
Us habitual						
Us secundari						
De manera puntual						

7. En qué pueblo o ciudad hacéis habitualmente las actividades siguientes? Si hace falta, indicad más de un lugar a cada línea.

Trabajar	
Estudiar	
Compras	
Actividades de ocio	

8. ¿Cuántos vehículos hay en vuestra casa? Poned un número por cada tipo.

	Coche	Motocicleta/ciclomotor	Vehículo de trabajo	Bicicleta

9. ¿Estáis satisfechos con la frecuencia del transporte público? ¿Propondríais algún cambio?

10. ¿Consideráis que hay problemas de tráfico u/o aparcamiento a la zona urbana? En caso afirmativo, ¿qué mejora propondríais?

11. ¿Separáis los residuos en casa? ¿Qué fracciones? (marcad con cruces)

	Papel y cartón	Vidrio	Envases	Materia orgánica	Basura residual	Cartuchos, tintes, tóner	Medicinas	Bombillas y fluorescentes	Piles	Aceite

12. ¿Habéis oído hablar alguna vez de la Agenda Local 21? Si ☐ No ☐

13. ¿Sabéis en que consiste la Agenda Local 21? Si ☐ No ☐

14. ¿Habéis participado en algún proceso de participación ciudadana? Si ☐ No ☐
En caso afirmativo, ¿de qué tipo (foro, presupuestos municipales, buzón sugerencias del Ayuntamiento...)?

15. ¿Creéis que son necesarios más procesos de participación ciudadana en la toma de decisiones municipales? Si ☐ No ☐

6. Com us desplaçe per a fer les vostres activitats diàries? Marqueu tantes opcions com sigui necessari.

	A peu	Bicicleta	Ciclomotor o motociqueta	Coche	Taxi	Bus
Us habitual						
Us secundari						
De manera puntual						

7. A quin poble o ciutat feu habitualment les activitats següents? Si cal, indiqueu més d'un lloc a cada línia.

Trabajar	
Estudiar	
Compras	
Activitats d'oci	

8. Quants vehicles hi ha a casa vostra? Poseu el nombre per cada tipus.

	Coche	Motocicleta/ciclomotor	Vehículo de trabajo	Bicicleta

9. Esteu satisfet amb la freqüència del transport públic? Proposariau algun canvi?

10. Considereu que hi ha problemes de trànsit i/o aparcament a la zona urbana? En cas afirmatiu, quina millora proposariau?

11. Separeu els residus a casa? Quines fraccions? (marqueu amb creus)

	Papel y cartón	Vidrio	Envases	Materia orgánica	Residuo	Cartuchos, tintes, tóner	Medicamentos	Bombillas y fluorescentes	Pilas	Oil

12. Heu sentit parlar alguna vegada de l'Agenda Local 21? Si ☐ No ☐

13. Sabeu en que consisteix l'Agenda Local 21? Si ☐ No ☐

14. Heu participat en algun procés de participació ciutadana? Si ☐ No ☐
En cas afirmatiu, de quin tipus (fórum, pressupostos municipals, bústia suggeriments de l'Ajuntament...)?

15. Creieu que són necessaris més processos de participació ciutadana en la presa de decisions municipals? Si ☐ No ☐

1.4.- Annex 4: Fonts d'informació

Les fonts d'informació i els documents consultats per a la realització del PAES de Binissalem se citen a continuació per ordre alfabètic:

Fonts d'informació:

- Ajuntament de Binissalem
- Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient i Territori.
- Covenant of Mayors.
- DESGEL (Programa de diagnòstic energètic i simulador de gasos d'efecte hivernacle locals).
- Direcció General d'Energia.
- ECOEMBES: Informació als ciutadans (website).
- Institut d'Estadística de les Illes Balears (IBESTAT)
- IDEIB: Infraestructura de dades espaials de les Illes Balears
- Instituto para la Diversificación y Ahorro de la Energía

Documents, estudis i informes:

- Agenda 21 de Binissalem: Accions i Resum de la situació actual.
- Aspectes econòmics del Canvi Climàtic. Informe Stern. Resum executiu. Departament de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat de Catalunya. 2006.
- Carta de Leipzig sobre Ciudades Europeas Sostenibles. 2007.
- Canvi Climàtic 2007: Mitigació del canvi climàtic. Informe del grup III. IPCC.
- Comunicación de la Comisión al Parlamento Europeo al Consejo, al Comité Económico y Social Europeo y al Comité de las Regiones. COM (2008) 30 final.
- Estadístiques Energètiques – Govern de les Illes Balears. Anys 2005 a 2007.
- IV Informe de l'Avaluació de l'IPCC. Base científica, impactes, adaptació i mitigació. Consell Assessor per al Desenvolupament Sostenible i Departament de Medi Ambient i Habitatge. Generalitat de Catalunya. 2007.

- Informe: Mejora de los equipamientos energéticos de los edificios municipales de Binissalem. Andreu Moià. 2009.
- Informe: Estudio energético de apoyo solar. Andreu Moià.
- Informe: Estudi de viabilitat i avantprojecte d'un sistema fotovoltaic per varis edificis de l'Ajuntament de Binissalem. Andreu Moià. 2010.
- Informe: Mejora del alumbrado de la eficiencia energética en el alumbrado del centro histórico. Andreu Moià.
- Informe: Estudi de la xarxa de subministrament d'aigua potable de l'Ajuntament de Binissalem. Andreu Moià. 2010.
- Inventari d'emissions. Diputació de Barcelona. Febrer 2010.
- Mesures d'eficiència energètica, d'estalvi i d'altres criteris ambientals a incorporar en els edificis i equipaments municipals. Xarxa de ciutats i pobles cap a la Sostenibilitat. Diputació de Barcelona. 2002.
- Pla d'eficiència energètica (maig 2005). Direcció General d'Energia, Conselleria de Comerç, Indústria i Energia, Govern de les Illes Balears.
- Revisió del Pla Director Sectorial per la gestió dels residus urbans de l'illa de Mallorca (2006).
- Technical annex to the SEAP template instruction document 2009.

1.5.- Annex 5: Fotografies

En format digital es presenta a l'Annex un recull de les fotografies fetes als equipaments durant les visites d'Avaluació i de la sessió de participació ciutadana.

1.6.- Annex 6: Visites d'avaluació energètica dels equipaments municipals

Estan incloses dins l'apartat 3.4.1.2 del Document del PAES, i en format digital es presenten en document word i en pdf.